

UNIVERSITAT
A MANRESA

GRUP nº1 | MANRESA 2014 / 2015

REANIMACIÓ CARDIOPULMONAR

TREBALL DE CAS D'ÈTICA

---

professora: Imma Ubierno | ÈTICA i MARC LEGAL | curs: 2on Grau d'Infermeria
alumnes: Òscar Maristany, Eugeni Carbó, Montse Fernández, Jordi Capdevila i Carles Mayol

UNIVERSITAT
A MANRESA

1. RECOLLIDA D'INFORMACIÓ › CAS EXTRAHOSPITÀLARIA

- La Sra. Candela és una dona de **87 anys**, que pateix una **ACR en el seu domicili** a les **10:05h** presenciada per els seus familiars.
- **Trucada** al telèfon d'emergències (112) a les **10:06h**.
- **Unitat de suport vital bàsic (USVB)** que arriba al domicili a les **10:12h** i confirma la situació d'ACR de la pacient.
- **Unitat de suport vital avançat (USVA)** arriba a les **10:17h** i confirma que la Sra. Candela es troba en assistència.
- Mentre els tècnics realitzen maniobres de RCP, es monitoritza a la senyora i **es canalitza una via e.v per iniciar el protocol de suport vital avançat**.

UNIVERSITAT
A MANRESA

1. RECOLLIDA D'INFORMACIÓ › CAS EXTRAHOSPITÀLARIA

- La responsable de l'equip d'emergències es dirigeix a la família per saber més sobre la qualitat de vida de la senyora i els seus antecedents patològics.
- La família comenta que **la pacient pateix diabetis i té seqüeles a conseqüència d'un ICTUS** que va patir fa dos anys, es **depenent per algunes ABVD**.
- Mentre la responsable de l'equip parla amb la família **amb l'administració de la primera adrenalina** la Sra. Candela **recupera el pols espontani** a les **10:26h**.

ALERTE

1. RECOLLIDA D'INFORMACIÓ › CAS EXTRAHOSPITÀLARIA

CRONOGRAMA DEL CAS

ALER

UNIVERSITAT
A MANRESA

Quina és la millor situació per afrontar una ACR ?

**Quan aconseguim prevenir aquesta ACR
i aquesta no s'acaba produint.**

CADENA DE LA SUPERVIVÈNCIA ›

---

2. IDENTIFICACIÓ DELS PROBLEMES ÈTICS DEL CAS ›

PROBLEMA PRINCIPAL:

És ètic reanimar una persona d'edat avançada, pluripatològica i depenent per moltes ABVD quan ja han passat més de 10' de l'ACR sense tenir en compte en quin estat neurològic quedarà ?

PROBLEMA SECUNDARI EN AQUEST CAS:

En cas de que la persona es tornès a aturar en el transcurs del trasllat, tenint ja la informació necessària envers a la seva qualitat de vida i el temps que ha passat des de la primera aturada fins que s'ha recuperat pols espontani, seria ètic començar de nou maniobres de RCP ?

UNIVERSITAT
A MANRESA

---

3. ANÀLISI I DISCUSSIÓ DELS PROBLEMES ÈTICS I POSSIBLES SOLUCIONS ›

Les possibles **solucions extremes** del **problema principal** són:

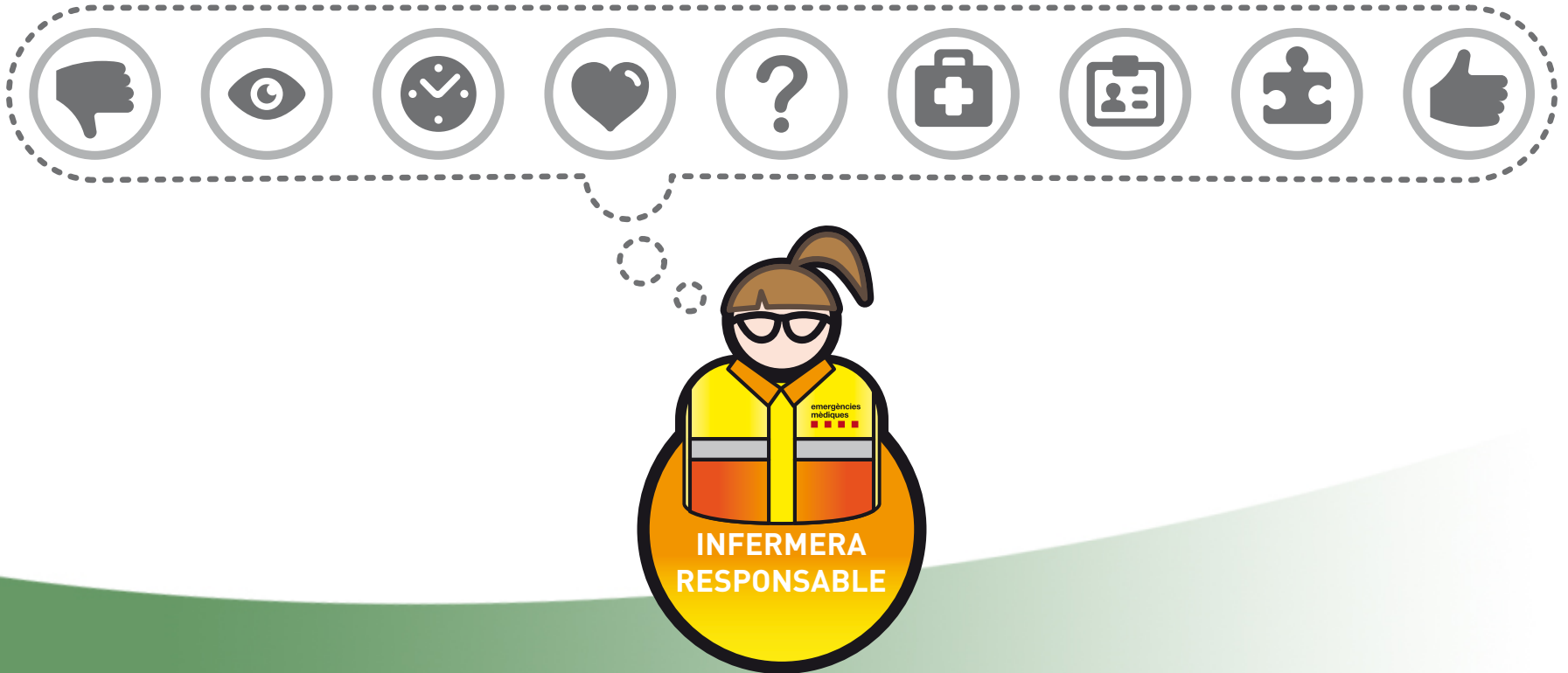
1. **Realitzar totes les accions terapèutiques adients, inclòs les tècniques més agressives com intubar-la i connectar-la a un respirador**, per recuperar a la persona que es troba en ACR. Tots els esforços de la cadena assistencial (USVB, USVA) anirien encaminats a la recuperació del pols espontani fent prevaldre el principi de beneficència amb el que actuen els equips d'emergències que hi intervenen i **sense tenir en compte altres factors determinants com són el temps transcorregut des de l'aturada a l'inici de les maniobres**.
2. **No iniciar cap tipus de maniobra de suport vital degut al temps transcorregut des de l'avís fins a l'arribada del primer equip SEM de (SVB)**.

3. ANÀLISI I DISCUSSIÓ DELS PROBLEMES ÈTICS I POSSIBLES SOLUCIONS ›

La **solució intermèdia** per el problema principal és:

- Mantenir tan sols les maniobres de suport vital bàsic (SVB), fins que la infermera responsable de l'assistència **recopili totes les dades necessàries** (antecedents patològics, qualitat de vida, existència d'un documents de voluntats anticipades...) **per valorar si cal o no realitzar la continuació de les cures iniciant les maniobres de suport vital avançat (SVA).****

UNIVERSITAT
A MANRESA

---

3. ANÀLISI I DISCUSSIÓ DELS PROBLEMES ÈTICS I POSSIBLES SOLUCIONS ›

Les possibles **solucions extremes** del **problema secundari** són:

1. **Si iniciàrem la RCP sense tenir en compte la informació** obtinguda i el probable mal pronòstic de recuperació de la persona amb seqüeles neurològiques importants.
2. **No iniciàrem la RCP tenint en compte la informació obtinguda** i el probable mal pronòstic de recuperació de la persona amb seqüeles neurològiques importants.

UNIVERSITAT
A MANRESA

RCP quant i fins quan ?

---

4. PRESA DE DECISIONS › problema principal

Preses de decisions del problema principal:

- En una situació d'emergència com la descrita en el cas, el temps juga un paper fonamental en la presa de decisions.
- És complex realitzar una valoració sense disposar de tota la informació adient.
- Totes les nostres actuacions com a infermeres miren de preservar la dignitat.
- No trobaríem ètic iniciar les maniobres de SVA (via e.v, fàrmacs, IOT...) sense disposar de la informació adient per actuar de manera responsable.
- Sovint actuem guiats per el principi de la beneficència i no hem d'oblidar mai la importància de la no maleficència.

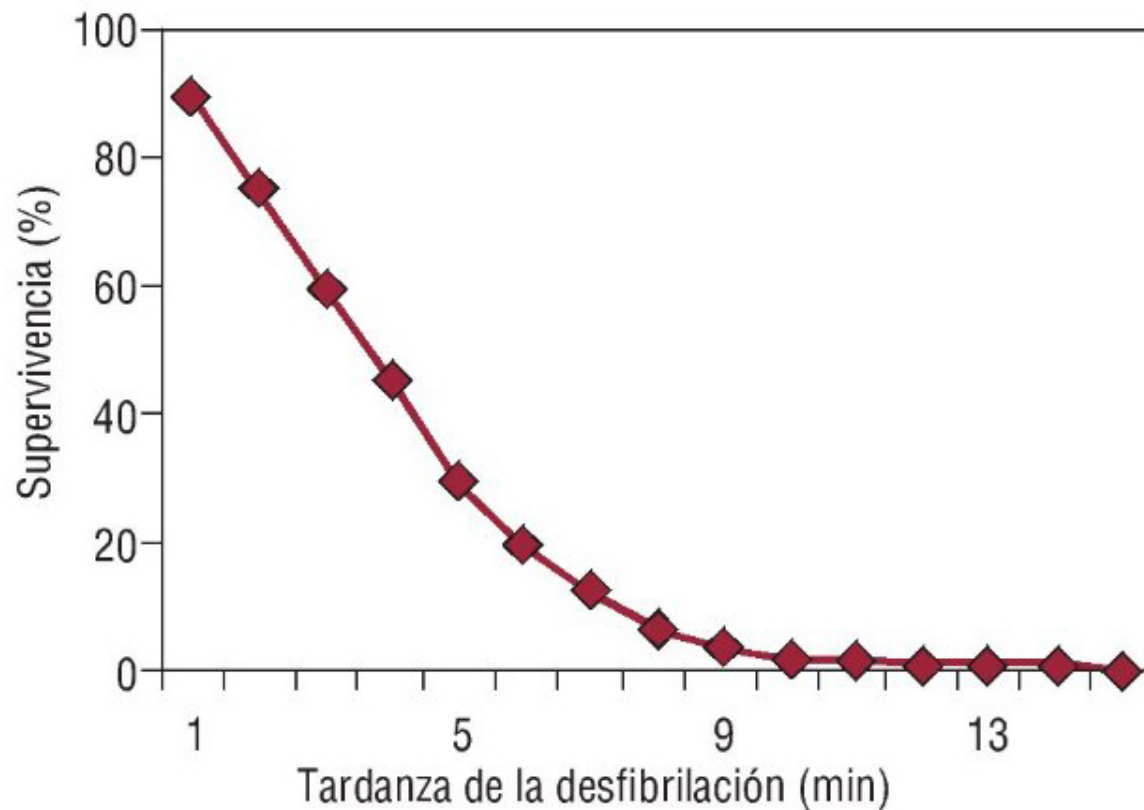
4. PRESA DE DECISIONS › problema principal

- La Sra. Candela va patir una ACR i l'evidència científica demostra que tan sols la desfibril·lació precoç permet la recuperació d'un ritme cardíac eficaç.
- **Per cada minut** que aquesta desfibril·lació es retardi sense que ningú realitzi maniobres d'RCP, **l'índex de supervivència es redueix en un 7-10%.**
- **Als 10 minuts les possibilitats de sobreviure a una ACR serien mínimes.**
- **Importància cabdal el valorar el temps transcorregut des de l'ACR fins a l'inici de les maniobres de RCP,** conjuntament amb les patologies i la qualitat de vida prèvies, per plantejar-nos si la nostra actuació ajudarà a la persona o li provocarà un final de vida poc digne degut a les seqüeles neurològiques que haurà patit.

4. PRESA DE DECISIONS › problema principal

RELACIÓ TEMPS DE RETARD DESFIBRIL·LACIÓ AMB L'ÍNDEX DE SUPERVIVÈNCIA

4. PRESA DE DECISIONS › problema principal

CRONOGRAMA DEL CAS

QUANT TEMPS VA PASSAR EN EL NOSTRE CAS ?

ALER

4. PRESA DE DECISIONS › problema principal

- **La decisió correcta, des d'un punt de vista ètic, hagués estat no iniciar cap procediment de SVA i tan sols mantenir el SVB fins a poder disposar de tota informació (temps, qualitat de vida, antecedents patològics...).**
- **Malauradament això no va ser així, ja que l'equip va actuar ràpidament en diferents fronts, com habitualment requereixen aquests tipus de situacions, i al mateix temps que es demanava la informació a la família, se li administrava la primera adrenalina a la que la pacient va reaccionar recuperant el pols 21 minuts després de l'avís al 112 i havent estat 7 minuts sense cap tipus de maniobra de RCP.**

4. PRESA DE DECISIONS › problema secundari

Presca de decisions del problema secundari:

- **Creiem que, una vegada obtinguda tota la informació, seria més ètic no iniciar la RCP si torna a patir una nova ACR.**
- Com a professionals sanitaris coneixem el mal pronòstic de recuperació que té la Sra. Candela degut al temps transcorregut entre l'ACR i l'inici de la RCP.
- Cal tenir en compte les probables seqüeles neurològiques que empitjorarien considerablement la seva qualitat de vida i la de les persones del seu entorn.
- **És molt important comptar amb la capacitat de transmetre correctament tota aquesta informació als familiars que seran els que prenguin la decisió final.**

UNIVERSITAT
A MANRESA

---

5. JUSTIFICACIÓ DE LA DECISIÓ PRESA ›

- La RCP tan sols té sentit quan les expectatives de recuperació siguin raonables.
- No es tracta només de recuperar l'activitat cardíaca, **l'objectiu terapèutic a de posar el focus en recuperar totes aquelles funcions cognitives i motores que permeten a una persona viure amb dignitat.**
- Es tracta d'aplicar la RCP si aquesta està indicada, i de no iniciar-la si la persona afectada no ho desitja i així ho ha manifestat verbalment o mitjançant un document de voluntats anticipades (DVA) fent prevaler la seva autonomia.
- Hem de ser capaços de suspendre aquests tipus de cures si les seqüeles empitjoraran considerablement la qualitat de vida de la persona.

5. JUSTIFICACIÓ DE LA DECISIÓ PRESA ›

Seguint el **principi de beneficència** trobem **dos elements que cal que mantinguem equilibrats** en la nostra presa de decisions:

La beneficència positiva:

és la que ens porta a realitzar cures en benefici del pacient.

El principi d'utilitat:

contempla els riscos i beneficis d'aquestes cures, ja que moltes de les accions de beneficència poden tenir conseqüències negatives

ALERTA

5. JUSTIFICACIÓ DE LA DECISIÓ PRESA ›

- En un primer moment **en el medi extrahospitalari la presa de decisions pot resultar especialment conflictiva**. Davant del dubte, s'ha d'actuar sempre en benefici de la víctima.
- **Les informacions** que s'obtenen en el transcurs del servei **permeten a l'equip reconsiderar la conveniència o no de continuar amb els esforços de reanimació** per no caure en una **situació d'aferrissament terapèutic**.
- Amb la pacient estabilitzada però en estat crític, i **abans d'iniciar el trasllat** a un hospital útil on pugui rebre unes cures post-reanimació de qualitat, s'hauria de valorar tota la **informació rellevant** l'assistència (existència de DVA, patologies prèvies, grau de dependència...) per poder informar als familiars, ja que **la persona afectada no té autonomia per decidir en aquests moments**.
- **Els familiars han de ser conscients de quines poden ser les conseqüències d'una RCP perllongada** per que puguin decidir si cal o no iniciar novament maniobres de RCP si la pacient pateix una nova ACR.

5. JUSTIFICACIÓ DE LA DECISIÓ PRESA ›

En aquest cas es podria valorar no realitzar maniobres de suport vital per:

- La història clínica i els seus antecedents patològics.
- Temps transcorregut realitzant la RCP.
- Qualitat de vida després de la RCP.
- Optimització de recursos i despesa sanitària.

Sovint en l'àmbit de les emergències l'acompanyament en el tram final de vida es realitza de forma abrupta, ja que habitualment no es disposa de temps suficient per preparar a les persones i al seu entorn per un desenllaç tan sobtat.

UNIVERSITAT
A MANRESA

---

6. COMENTARIS I REFLEXIONS DEL GRUP ›

Com preservem la dignitat humana a l'intentar salvar una vida mitjançant maniobres de RCP si molts d'aquests pacients sovint tenen moltes probabilitats de patir greus seqüeles neurològiques, (motores i cognitives) ?

- Cal respondre'ns que com a professionals **preservem aquesta dignitat precisament aportant equitat e igualtat en la prestació de les cures.**
- Existeix evidència científica envers al **paper clau que juga el temps** en aquest tipus de situacions.
- **Sovint guiats per el principi de la beneficència** quan ens trobem en una situació d'aquest tipus sempre volem pensar que precisament serà aquell pacient el que formarà part del petit percentatge de persones que sobreviuen a una ACR sense cap seqüela.

---

6. COMENTARIS I REFLEXIONS DEL GRUP ›

- **L'objectiu de perllongar la vida mitjançant la RCP en una aturada cardiorespiratòria (ACR) hauria de ser la supervivència de la persona assistida amb un mínim de qualitat de vida.**
- Tot professional sanitari a d'actuar d'acord amb el principi de beneficència que implica realitzar bé la seva feina sense paternalisme.
- La negació a fer RCP sabent que hi haurà un mal pronòstic en quant a qualitat de vida, es pot considerar ètic perquè es vol preservar la dignitat de la persona al deixar-la morir en pau.
- Cal conèixer bé les tècniques de reanimació, i saber per prendre la decisions assumint la responsabilitat dels nostres actes.
- **La decisió de realitzar o no RCP en ocasions pot ser malentesa com una omissió d'auxili sinó es disposa de la formació i la informació adient per valorar aquest tipus de situacions.**

UNIVERSITAT
A MANRESA

---

6. COMENTARIS I REFLEXIONS DEL GRUP ›

- Membres del grup ens trobem en ocasions en situacions similars a les del cas, sovint el pronòstic del pacient després de la realització RCP no es l'esperat.
- **Seria recomanable promoure i fomentar des de l'atenció primària que tots els ciutadans disposin d'un document de voluntats anticipades (DVA) realitzat amb temps i meditat.**
- Això, pot facilitar la tasca dels sistemes d'emergències **fent prevaldre sempre l'autonomia del pacient quan aquest no pot expressar-la.**
- Aquest cas, és un clar exemple de que **el temps esdevé un element fonamental quan se'ns plantegen dilemes ètics** en la nostra pràctica assistencial.
- Malauradament, hem de ser conscients de que depenent del tipus de servei on treballem no sempre disposarem d'aquest temps tan preuat.

UNIVERSITAT
A MANRESA

MOLTES GRÀCIES !! Alguna pregunta ?

UNIVERSITAT
A MANRESA

---

7. BIBLIOGRAFIA ›

---

1. De Viguri PR, Narciso, Vela P, Luis J, Castaño P. Respuesta comunitaria a la muerte súbita: resucitación cardiopulmonar con temprana | Revista Española de Cardiología [Internet]. 2010 [10/06/2015]. Disponible a: <http://www.revespcardiol.org/es/respuesta-comunitaria-muerte-subita-resucitacion/articulo/13154830/>
2. Busquets Alibés E. Principio de autonomía y beneficencia. Dos principios en tensión. Bioetica web [página web]. [11/06/15]. Disponible a: <http://www.bioeticaweb.com/autonomasa-y-beneficiencia-dos-principios-en-tensiasn/>
3. Monzón J.L., Saralegui I., Molina R., Abizanda R., Cruz Martín M., Cabré L. et al. Ética de las decisiones en resucitación cardiopulmonar. Med. Intensiva [revista en la Internet]. 2010 Nov [11/06/2015]; 34(8): 534-549. Disponible a: http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0210-56912010000800006&lng=es
4. Nolan J., Ornato J.P., Parr M., Perkins G., Soar J., Chamberlain D., Barkett T. Resuscitation: oficial journal of the european resuscitation council. Vol. 81, No. 10. Ireland: El servier; 2010